

Verslag van de reis naar Zuid-Holland van de senioren KNMvD, die plaatsvond van 6 t/m 8 mei 2025.

Dinsdag 6 mei.

Om 11.00 uur deze ochtend verzamelden zich de 34 deelnemers in Hotel-restaurant Belvédère aan de Lekdijk-west in Schoonhoven, vlakbij de plaats waar de pont naar de zuidelijke oever van de Lek afvaart. Hier was voor ons gereserveerd voor de ontvangst met koffie en aansluitend de lunch. Al snel vulde het restaurant zich met het vrolijke geluid van geanimeerde gesprekken tussen de reizigers, een fenomeen dat eigenlijk niet meer verstomde gedurende de gehele reis.

Na de lunch maakten we in 2 groepen onder leiding van een gids een rondwandeling door Schoonhoven, dat is gelegen op de noordelijke oever van de Lek in de Krimpenerwaard.

Schoonhoven blijkt al vanaf 1322 stadsrechten te hebben. Dit was vooral uit strategisch oogpunt, omdat het een Hollandse vesting was, dicht gelegen bij het rivaliserende Bisdom Utrecht. Gelukkig was er van de oorspronkelijke 5 stadspoorten nog eentje overgebleven die we konden bewonderen.

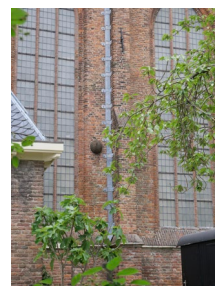
Het stadje is ontstaan rond de dam in het veenriviervak de Zevender. Hier bevond zich een overtoom, vracht aangevoerd over de Lek werd hier overgeladen in kleinere schepen op de Zevender voor vervoer naar het achterland en vice versa. Kleine schepen werden

ook in hun geheel over de overtoom getrokken. En uiteraard diende er tol betaald te worden. De vaarweg ligt midden in het oude centrum van de stad en ligt er schilderachtig bij.

Aan het einde van de gracht bevindt zich een prachtig terras waar we ons konden verpozen.

Langs de gracht staan statige panden, waarin veel zilversmederijen zijn gevestigd. Schoonhoven is beroemd om zijn zilversmederijen, zijn zilverschool en het zilversmuseum, dat zeker het bekijken waard is. We zagen in het museum een zilversmid aan het werk, die vertelde dat alle zilveren voorwerpen die meer wegen dan 8 gram, voorzien zijn van een merkteken dat de zuiverheid van het zilver aangeeft, bijvoorbeeld 925 van 1000.

We hebben veel monumenten kunnen bewonderen, zoals het oude stadhuis, het Joodse bad de Mikwah en de kerk met in de muur een ingemetselde Spaanse kanonskogel. Ook is de stad goed voorzien van beelden en andere kunstwerken.

Op advies van de Titia IJzerman, die in de streek goed bekend is, namen we aan het einde van de middag de prachtige route over de dijk van de Lek naar Lekkerkerk. Hier checkten we in voor de benodigde 2 overnachtingen in hotel restaurant De Witte Brug. Hier gebruikten we ook beide avonden de maaltijd.

Woensdag 7 mei.

De volgende morgen vertrokken we na het ontbijt met een touringcar richting Rotterdam. Buschauffeur Jan de Rek bleek niet alleen een uitstekend chauffeur te zijn, maar ook een professionele gids. Hij wist veel te vertellen over de wijken en de havens waar we langskwamen. Ook is hij een grote fan van Feyenoord, tot genoegen van velen en ongenoegen van anderen.

We reden uitgebreid door de havens. Onverwacht bleek vlakbij de Waalhaven het dorpje Heijplaat te liggen, compleet met volkstuintjes. De werknemers van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij die daar gevestigd was, waren binnen 2 minuten van hun werk in hun huis of op hun tuintje.

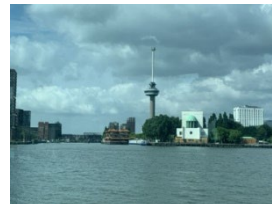
Op deze werf werd in 1959 onder andere de SS Rotterdam gebouwd, die we vervolgens bezoeken op zijn vaste plek aan de kade. We krijgen de koffie aangeboden in de Captains Lounge, waarna we een rondleiding kregen over het schip. De ss Rotterdam is na aanvankelijk grote problemen na aankoop door een woningbouwcorporatie, in zijn oude luister hersteld. Opvallend is de grote hoeveelheid kunst die verwerkt is in de wandbekleding en de glazen wanden. Er blijkt zelfs een ruime theaterzaal aanwezig te zijn.

Vervolgens bracht de bus ons naar Hotel New York, waar we de lunch gebruikten. Dit hotel is gewijde grond, omdat destijds hiervandaan de schepen van de Holland Amerika Lijn vertrokken.

Daarna bracht de bus ons naar de rondvaartboot en bekeken we de havens vanaf het water. Vergeleken met de cruiseschepen die daar liggen is de SS Rotterdam nietig, hoewel er volgens de ervaringsdeskundigen nog veel grotere cruiseschepen zijn. Ook genoten we van de speciale skyline van Rotterdam.

Tijdens de terugreis met de bus richting het hotel in Lekkerkerk, kregen we de verschillende delen van de stad en de bezienswaardigheden goed te zien. Onder andere Katendrecht heeft een compleet andere aanblik gekregen. De huizen zijn gerenoveerd, zeer geliefd en inmiddels bijna onbetaalbaar. Ook is er veel hoogbouw neergezet en zijn het Luxor Theater en de Erasmusbrug opvallend. Op de andere oever kwamen we langs de zogenaamde kubushuizen.

Na de avondmaaltijd in hotel De Witte Brug ontwikkelde zich een echte zangborrel. Cor Cysouw, Jan Roelofs en Gonnie Meijer lieten van zich horen met liederen die tot het veterinaire culturele erfgoed gerekend kunnen worden. Cor is inmiddels 90 jaar oud, maar die zou je hem niet geven. Hij ziet er goed en fit uit en zijn gevoel voor humor is niet verminderd.

Donderdag 8 mei.

Na het ontbijt in het hotel checkten we uit en vertrokken we met eigen vervoer naar Haastrecht, waar we ontvangen werden bij het Gemaal De Hooge Boezem. Ook hier werden we in twee groepen door gidsen rondgeleid door het stoomgemaal. Zoals op veel plaatsen draait deze bezienswaardigheid volledig op vrijwilligers, bij dit gemaal zijn 60 personen betrokken.

De afwatering van de 3200 ha grote Lopikerwaard en een deel van de Krimpenerwaard vond van oudsher plaats via het riviertje de Vlist. Dit riviertje stond oorspronkelijk in open verbinding met de Hollandsche IJssel, destijds een getijdenrivier. Vanaf 1185 gebeurde de waterafvoer naar de Hollandsche IJssel via spuisluizen. In de loop van 1.000 jaar is het gebied door inklinking 4 meter in hoogte gedaald.

Vanaf de 15e eeuw werd het overvloedige boezemwater met windmolens op de Vlist uitgeslagen, die daarmee een boezemfunctie kreeg. Om de capaciteit van de Vlist te vergroten werd in 1486 een afzonderlijke bergboezem aangelegd: de Hooge Boezem achter Haastrecht, die via uitwateringssluizen in verbinding werd gebracht met de Hollandsche IJssel. In totaal zeven molens sloegen hierin het water van de Vlist uit.

In 1872 verving het door stoom aangedreven gemaal De Hooge Boezem de zeven molens aan de Vlist. Het gemaal is gevestigd in een gebouw in neoclassicistische stijl.

Het linker gedeelte van het gebouw diende als ketelhuis, de stoommachine stond in het middenstuk. In het rechterdeel bevond zich het scheprad. Eveneens in 1872 werd de tegenover het gemaal gelegen en thans ook nog aanwezige, machinistenwoning gebouwd.

In 1913 werden de schepraderen vervangen door twee tweezijdig aanzuigende centrifugaal pompen, fabrikaat Stork & Co, met een capaciteit van 250 m³/min. bij een opvoerhoogte van 1,50 m. De huidige tentoongestelde machine, fabrikaat Jaffa uit 1920 heeft dienst gedaan in het gemaal "Uphof" in Zevenhoven. Tussen 1948 en 1952 werden de stoommachines vervangen door elektromotoren, fabrikaat Heemaf.

In het kader van de in de jaren 1990 uitgevoerde ruilverkaveling Lopikerwaard is het gemaal in 1992 buiten gebruik gesteld. De afwateringsfunctie werd toen overgenomen door het elektrische gemaal De Keulevaart, iets buiten Haastrecht.

De toen opgerichte Stichting Gemaal De Hooge Boezem achter Haastrecht heeft bereikt dat dit monument van waterstaatsgeschiedenis bewaard en intact is gebleven, door het gemaal met behulp van vrijwilligers in te richten als poldermuseum.

Het gebied maakte onderdeel uit van de Oude Hollandse Waterlinie. Deze werd voor het eerst succesvol in stelling gebracht in het rampjaar 1672.

In een bezoekersruimte van het gemaal ligt op de vloer een metersgrote landkaart, aan de hand waarvan de waterhuishouding van het gebied wordt uitgelegd. Er zijn diverse dreigende overstromingen geweest. De stormvloedkering in de Hollandsche IJssel was in 1958 het eerste deel van de Deltawerken dat klaar was. Omdat er kans was dat het mechaniek zou vastlopen werd in 1976 voor alle zekerheid er een tweede identieke kering achter gebouwd.

Achter het gemaal staat een grote maquette van het polderlandschap uitgerust met molens en gemalen. Hier kregen we, ondanks wat haperingen van de techniek, uitgelegd hoe één en ander functioneert.

Aan het einde van de rondleiding en van de driedaagse reis werd van ons staande voor het gemaal een groepsfoto gemaakt.

Tot slot lunchten we in het op een steenworp afstand gelegen Grand Café Concordia. Dit was het slot van de driedaagse reis waarna iedereen weer naar eigen huis en haard terugkeerde. Wat was het interessant, gezellig en wat hadden we prachtig weer.

Verslag: Koos, met foto's van Nanny, Lonnie en Rita.
15 mei 2025.

